

מגילה נקראת פרק ראשון מגילה

מסורת הש"ס

[illegible]

מוסף רש"י

מאי עומא איבעיטו. דלמדי בקרא
אזל חרדה גדולה נפלה עליהם
ויברחו זהבחה: **מוליטו.** שר של
כל אדם למעלה: **לינשוף.** ידלג:
שארל כמעמדן. עומדין על תמיד
צבור בשעת הקרבן כדמנ במקסת
תעית (דף כו.) תשמר לה לקריב לי
במועדו היאך שומר אם אינו עומד
על גביו תיקנו נביאים הראשונים כ"ד
משמרות על כל משמר ומשמר היה
מעמד כו': **והיכי עביד הכי.**
שהתחווה לו דלמדי ויפול על פניו
וישחטו: **אמש בינלנה כו'. בשבועה**
שהשיבו עתה באתי אנו למדין תחלת
דברי המללך האשמינ שני דברים
אמש כלומר כשהעריב היום היה לכם
לקריב תמיד הערב ובטלתם אותו
ומשתהיתם במאכר העיר חסם שאין
זמן מלחמה בלילה **משתחשן:** **ועשיו.**
שהוא לילה היה לכם לעסוק בתורה
שהרי אינכם נלחמים בלילה: **עסה**
באסי. על של עכשיו: **מיד וילן יהושע**
בילה הכוה בתוך העמק. לא באתו
הלילה כחב אלא בלילה שזר על העי.
והכי קאמר מיד חזר יהושע מדבריו
וכשבא לילה אחר במאור עסק בתורה:
הא

עצריהן הלכך שאר חותיות
באור ט (ודוקא בסתומים).
חסדא בסתומין וכי אתמר
הבונה במסכת שבת ט אלא

א' מהפס' הו' כו'. וְחִסְרָתָא דְּלִפְתָּי
דְּגַמ' ש' לְהַקְשׁוֹת דְּבֵר שְׁלִינּוּ עַד
דְּטַרְט מְעַמְמֵדָה לֹא בִּזְרִייה מְפִי דְּרִי
ע"כ: שְׁלֵא יִרְכּוּ מַחְלֻקִּים. לְפָרֵשׁ
מִקְרָאוֹת הַסְּמוּמִים: קֶז מִשִּׁית. בְּסִפֵּר
דִּישָׁל: וְיִקְרְאוּ בְּסִפֵּר טוֹרֵם הָאֱלֹהִים
וְגו'. * בְּסִפֵּר עוֹרֵם כְּחִיב: זֶה מִקְרָא.
לְשׁוֹן עֶבֶר שֶׁל חֹמֶשׁ: הַפְּסוּקִים.
יֵהֱלֹךְ נִפְסָקִין: פִּיסָם הַטַּעֲמִים.
הַגִּיטוֹת דְּרִיין טַעֲמִים: אֲמַלְלָא
סְרוּמָא דְּהֵאֵל קֶרֶל כו'. שְׁלֵא מִזִּינוּ
בְּכָל הַמִּקְרָא הַסֵּפֶד לְהַדְרִימוֹן בְּצִקְעַת
מִגִּידוּ וְיוֹמֶתן תִּרְגְּמוּ לִשְׁנֵי הַסְּפִידוֹת
הַדְרִימוֹן בְּרִמּוֹת גִּלְעָד (מַלְכִּים א' כג)
יִשְׁאִיְרוּ בְּצִקְעַת מִגִּידוּ בְּצִפְרֵשׁ
בְּסִפֵּר מַלְכִּים (ב' כג): אֲדִיבִירָא דְּנִימָא

שְׁמִנְכֵם וְשִׁמְרֵם לְיִשְׂרָאֵל בְּשִׁלְחֹתוֹם שֶׁל מִקְוֹס
וְהוּא לֹא נִשְׁתַּלַּח לְיִשְׂרָאֵל בְּשׁוֹם נְבוֹאָה:
מִי טַעַם אִיבְעִיתוֹ. דְּכַמְצִי בְּקֶרֶת
אֲבָל חֲרָדָה גְּדוּלָּה נִפְלָה עֲלֵיהֶם
וַיִּרְצוּ בַּחֲבָצָה: **מוֹלִיטוּ.** שֶׁר שֶׁל
כָּל אֶדָם לִמְעַלָּה: **וַיִּשְׁפּוּ.** יָדָלָה:
וְיִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמָד. עוֹמְדִין עַל תְּמִידָה
לְצוּר בְּשַׁעַת הַקֶּרֶבֶן כְּדָמָן בְּמִסְכַּת
תַּעֲנִית (דף כו.) תִּשְׁמְרוּ לְהִקְרִיב לִי
בְּמוֹעֲדוֹ הַיָּאֵץ שׁוֹמֵר אִם אִינוֹ עוֹמֵד
עַל גְּבוֹי תִּיקָנוֹ בְּנֵאִים הֶרְאֵנוּסִים כִּי"
מִשְׁמֵרֹת עַל כָּל מִשְׁמֵר וּמִשְׁמֵר הִיא
מַעֲמַד כו': **וְהִכִּי עֲבִיד הָיִי.**
שֶׁהִשְׁתַּחֲוִּה לֹו דְּכַמְצִי וַיּוֹפֵל עַל פָּנָיו
וַיִּשְׁתַּחוּ: **אֲמַשׁ בִּיעֲלָתָם כו'.** בְּתַשְׁבוּהָ"
שֶׁהִיָּצוּ עֵתָה בָּחֵי אֵלֶּה לְמַדִּין תַּחֲלַת
דְּבִי הַמֶּלֶךְ הַאֲשִׁמִּין בְּשָׁנֵי דְבָרִים
אֲמַשׁ כְּלוֹמֵר כִּשְׁהַעֲבִיד הַיּוֹם הִיא לָס
לְהִקְרִיב תְּמִיד הָעֶרֶב וַיִּצְטַלְתָּם אֹתוֹ
וַיִּשְׁתַּחֲוִּיֵּם בְּחִמְרֵי הָעִיר מִסָּבִיב שֶׁאֵין
זְמַן מִלְחָמָה בְּלִילָה [מִשְׁתַּחֲשָׁקִין]: **וְעַכְשָׁיו.**
שֶׁהוּא לִילָה הִיא לָס לְמִסְקוֹן בְּחֹרֶה
שֶׁהִיא אִיכְנֵס נִלְחָמִים בְּלִילָה: **עֵתָה**
בָּאִסִּי. עַל שֶׁל עַכְשָׁיו: **מִיד וַיֵּלֶן יְהוֹשֻׁעַ**
בְּלִילָה הַהוּא בְּסוּךְ הָעֵמֶק. לֹא בָּחֹתוֹ
הַלִּילָה כְּמִיד אֵלֶּה בְּלִילָה שֶׁזֶר עַל הָעִי.
וְהִי קֶלֶמֶד מִיד חֹזֵר יְהוֹשֻׁעַ מִדְּבָרָיו
וַיִּשְׁבַּח לִילָה אַחֵר בְּחֹזֵר עֶסֶק מְתוּרָה:
הָא

דאינהו נביאי ואיהו לאו נביא איהו עדיף מינייהו דאי
 אע"ג דאינהו לא חזו מזלייהו חזו אמר רבינא שמע מי
 מאי תקנתיה "ליקרי ק"ש ואי קאים במקום הטנופת
 דבי טבחי שמינא מינאי: והשתא דאמרת מדינה ומד
 אמר רבי יוסי בר חנינא להביא משפחות כהונה ולווי
 רב יהודה אמר רב ^אכהנים בעבודתן ולוים ברוכנן
 מקרא מגילה תניא נמי הכי כהנים בעבודתן ול
 ובאין לשמוע מקרא מגילה מכאן סמכו של בית
 מגילה קל וחומר מעבודה ומה עבודה שהיא ח
 וחומר מתלמוד תורה והכתוב ^ביהי כהיות יהושע
 וישתחו ^אלאפי ^בוהיכי עבדי הכי והאמר רבי יהה
 חיישינן שמא שד הוא שאני התם דאמר ליה כיי
 שם שמים לבטלה ^אאמר לו אמש בטלתם תמיד
 לו על איזה מהן באת אמר לו ^בעתה באתי מיד ^ג

[illegible]

וזה הו' ולא הו' ידע
 סוף תיבה ואתו צופים
 תיבה וסתומין בסוף
 מצות שאין נביא עתיד
 שכחום וחזרו ויסדום
 רבי חי"א בר אבא
 ליום הג' אמרו מפי ר'
 גמס של נביאים יונתן
 חגי זכריה ומלאכי
 וזרע מאות פרסה על
 בת קול ואמרה מי
 אלבני אדם עמד יונתן
 זומר אני הוא שגילתי
 י וידוע לפניך שלא
 בכבוד בית אבא אלא
 יבנו מחלוקת בישראל
 ים של כתובים יצתה
 ין מ"ט משום דאית
 של תורה אונקלוס
 רב איקא בר אבין
 יב דכתיב יו' ויקראו
 מפוא ושם שכל
 בספר תורת האלהים
 רגום ושום שכל אלו
 אלו פיסקי טעמים
 שכחום וחזרו ויסדום
 א אודעוה ודנביאי
 פרשא מלתא דנביאי
 איכא מילי דמסתמן
 יל המספד בירושלם
 עת מגידן וואמר רב
 דהאי קרא לא ידענא
 יסגי מספדא
 יאהא בר עמרי דקטל
 ברימון ברמות גלעד
 אמון דקטל יתיה

מבטלין כהנים מעבדותן ד'שמוע מקרא מגידה וקשה אלמלא מבטלין ו' והלא אחר הקריאה יש הרבה סתם לעבודה ויש לומר דכיון דמשהירי חזי הו' זמן עבודה וס' מניחין אמות בשביל הקריאה משום הכי קרי ליה ביטול ו"א ויעשו עבודתו מיד ואחר כך יקראו המגילה לבדם וי"ל דעובד קרית עס הכוזב משום דהוי טעין פסוקו יסא:

חִירְשִׁינִן שְׂמַא שַׁד הוּא. פִּירֵס רִיבִ"א דְּדוּקָא חוּן לַעִיר [הִיכָא דְּשַׁמְיִי מוֹזִיקִין] כְּגוֹן שְׂדֵהָ וְנִלְיָהּ וּכְן הִיּה יִהְיֶה זֶר עַל יִרְחוֹ שְׂדֵהָ רַחוּם מִמַּמְנֵה יִשְׂרָאֵל אֲבָל בְּתַקּוּם לִנְיָ אֲדָם מִזְמִין אֵל לַחֹס דְּלִאֲ"כ אֲדָם שְׂאֲמַר לֵנוּ [וְנִלְיָהּ צִעִיר] כְּתִבּוּ גַּט לֹאֲשַׁמִּי הִיכִי תַּחְבִּין יִתְחַשׁ שְׂמָא שַׁד הוּא [וְאֵל נִתְכַּח] עַד דְּנִחְזִי לִיּה צְבוּאָה דְּצְבוּאָה וְלֹא אֲשַׁכְחִן דְּפִרְךָ לִיּה גַּמְלָא אֲלֵא גְבִי מִי שְׂהוּשְׁכִין צְבוּר פִּרְקָה תַּחְמַד [וַיִּשְׁוֹן דְּי. סו. וס:]

אֲמַשׁ בְּטַלְתָּם תַּמִּיד שֶׁ בִּין הָעָרְבִים. קֶשֶׁה אֲמַשִּׁי צִטְלוּהוּ שְׂלֵמָא תַּלְמוּד מוֹרֵה צִטְלוּ לְפִי שְׁהִיו אֲרִיס עַל הָעִיר כֹּל יִשְׂרָאֵל אֲבָל הָכְנִיעַ אֲמַשִּׁי לֹא הִיו מַקְרִיבִים הַתַּמִּיד וְלֹא לְפִי שְׂהוּשְׁכִין לֹא הָיָה צְמוּקוֹמָא כְּדֹאֲמַר פִּרְקָה דֶּלֶר [וַיִּשְׁוֹן דְּי. סו.] וְהַכְנִיעַ נוֹשְׁאִין אֶת הָאֲרִזִּין וְאִתְּ הִיכִי מִשְׁמַע לִישְׁנָא דְּקֶרֶק דְּצִטְלוּ הַתַּמִּיד וְתַלְמוּד מוֹרֵה וַיִּשׁ לִמְרַ דְּהִ"פ מִדְּקֹאֲמַר לֵנוּ אֲמַה הִיכִי קֹאֲמַר שְׂצִיל תַּלְמוּד מוֹרֵה שְׂאֵת דְּכִמְיָ מוֹרֵה כּוֹל לֵנוּ לִגְרִינִי אֵל שְׂצִיל הַקְּרִבּוֹת שְׁמַגִּינִים עֲלֵינוּ מִזְרִינוּ:

עֵתָה בַּחֲתִי. פִּי רִיבִין עַל תַּלְמוּד מוֹרֵה אֲמַשִּׁי דְּכִמְיָ צִיָּה וְעַמָּה כְּתִבּוּ לֵסָּ [הַשִּׁירָה הוֹאֵת דְּבִידִים (ל'): ו] וַיִּרְאֵן יְהוֹשֻׁעַ בְּרִידָהּ הָהוּא בְּתוֹךְ הָעַמְמָן. לֹא כְּמִיד צִהִי קֶרָא כֵּן אֲלֵא כְּשֶׁר עַל יִרְחוֹ כְּמִיד וַיִּלֵּן צִלְיָה הָהוּא בְּתוֹךְ הָעַם וּכְשֶׁר עַל הַעִי כְּמִיד וַיִּלֵּן [צִלְיָה הָהוּא בְּתוֹךְ הָעַמְּקָ וּדְרָךְ הַשֶּׁ"ס הוּא לְקֶרֶק הַפְּסוּקִים וְלַעֲרַסָּ יַחַד כְּמוּ וַנִּתֵּן כִּסְפָּךְ וְקָס לֹא] [וַעֲרִין דְּי. סו. וס:]

וגידו⁷⁷ וראיתי אני דניאל לבדי את המראה והאנשים את המראה אבל חרדה גדולה נפלה עליהם ויבחרו נשים אמר ר' ירמיה ואיתימא רבי חייא בר אבא זה ה' עדיפי מיניה ואיהו עדיף מינייהו אינהו עדיפי מיניה חזא ואינהו לא חזו וכי מאחר דלא חזו מ"ט איבעיתו נה האי מאן דמבעית אע"ג דאיהו לא חזי מזליה חזי בשווקא מדוכתיה ארבע גרמדי ואי לא לימא הכי עזא נה ועיר ועיר לדרשה⁷⁸ משפחה ומשפחה למאי אתא שמבטלין עבודתן ובאין לשמוע מקרא מגילה דאמר ישראל במעמדן כולן מבטלין עבודתן ובאין לשמוע ש בדוכנן וישראל במעמדן כולן מבטלין עבודתן רבי שמבטלין תלמוד תורה ובאין לשמוע מקרא תורה מבטלינן תלמוד תורה לא כל שכן ועבודה ריחיו וישא עיניו וירא והנה איש עומד לנגדו [וגו'] וע בן לוי אסור לאדם שיתן שלום לחבירו כלילה אני שר צבא ה' ודלמא משקרי גמירי דלא מפקי ל בין הערבים ועכשיו בטלתם תלמוד תורה אמר לן יהושע כלילה ההוא בתוך העמק אמר רבי יוחנן מלמד

פסקים, ויבנו באקרה דא פיסוק שבטנים, ואמר לוי אלא הספרות. ופוקינו את אלה תרגום מיהו מן רובן דאנשיא ואתא אנטולוס הגר בן צמין, ר' אליעזר ור' יהושע ויסדילא ולפוקין את ביה בצביר. מיהו מן מפרשין, אבל של בניאמי סומסומין, דהא לילי תהרגוש של דה הסטוק ביהו הנהו גידל מיהו (ג), ואל תהינ דיעין פירוש' אלא הפסוק. ולפכין בדנדוע העולם, שגילה תשטמיש שיהו עלילמים. ופוקינו אשוי הוי עמי לאל דאזא את מרהרא, אמר ניתנו אנשים שיער עמו, וזה תזכיר ואלאכא דאף על גב דאיתרו לאל חו כלוהיווה וחו. וכיון מפרתה מנדורה ועיר עזר, לורשא ואתא דאיתני דאזא וואקסניה משמחת חותם לויים, ודכתניה בעתה המתקשקש בצבדותרו לויים, בדכנן מיהו קדמא ביהו. ובאין מלכות קדמא מנהיג. מיהו מכון של בתי כנסת שבכחלין תלימוד הורא ובאין לשמיע קדמא מיהו תלימוד הורא לאל וכן. ואקשנינו וכי עבדור מיהורא מדבריי הורא, והכתבין ורבי ביות יהושע של תלמידי חכמים דאזא, אמר לו אמש שיתלחם המדין של אתי תוערביה ונכשוי ונכשילם את אמר לו דעת תנאי, כלומר על תלימוד הורא שבעלתא חותה תנה. וזה תלימוד הורא

עין משפט
נר מצוה

ח א מי' פ"א מהלכות מגילה
הלכה א סמג עשין ד טור
ש"ע א"ח סי' תרפז סעיף ב:

מורה אור השלם

1. אלה המצות אשר צוה יי את משה אל בני ישראל בְּהַר סִינִי: ויקראו בספר בתורת האלהים מִפְּרֹשׁ וְשׁוֹם שִׁכְל וְיִצְבֵּן בְּמִקְרָא: נחמה ח ח ח ביום ההוא יִגְדֵל הַמִּסְפֵּר בִּירוּשָׁלַם בְּמִסְפֵּר הַדָּךְ רִמּוֹן בְּבִקְעַת מַגְדוֹן:

זכריה יב יא
4. וְרֵאִיתִי אֲנִי דְנִיָּאל לְבָדִי
אֶת הַמְרָאָה וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר
הָיוּ עִמִּי לֹא רָאוּ אֶת הַמְרָאָה
אֲבָל חָרְדָה גְדֹלָה נִפְלָא
עֲלֵיהֶם וַיִּבְרְחוּ בַּהֲבָא:
דְנִיָּאל י ז

5. והימים האלה נזכרים
ונעשים בכל דור ודור
משפחה ומשפחה מדור
ומדור עזיר ועזיר וימי
הצירים האלה אל יעברו
מסוף היהודים וזכרם אל
סוף מורעם: אמת כ כח

6. ענין בחילת הישוע בירושלם
ישא ויזר ויחזק ויחזק איש
ועמו לנגדו ויחזקו שלשה
כדו ויחזק הישוע אליו
ויאמר לו הלו אתה אל
לצרתי: ויאמר לו אל אני
שר צבא ועתה באתי ויחזק
הישוע אל פני ארצה
וישתחו ויאמר לו מה אדני
מדבר אל עבדך:

7. וַיִּשְׁמְעוּ הָעָם אֶת כָּל
הַמִּצְוָה אֲשֶׁר מִצַּפּוֹן לַעֲרִי
וְאֵת עֲקֹבוֹ מִיָּם לַעֲרִי וְיִלְךְ
יְהוֹשֻׁעַ בְּלִילָה הַהוּא בְּתוֹךְ
הָעַמֻּקִּים: יְהוֹשֻׁעַ ח יג
וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ וְיָלְכוּ אֵל
הַמַּאֲרֵב וַיִּשְׁבוּ בֵּין בֵּית אֵל
וּבֵין הָעֵי מִיָּם לַעֲרִי וְיִלְךְ
יְהוֹשֻׁעַ בְּלִילָה הַהוּא בְּתוֹךְ
הָעַמֻּקִּים: יְהוֹשֻׁעַ ח ט

גליון הש"ס

גמ' שכחום וחזרו וידיסום.
לקמן יח ע"ל סוכה מד ע"ל:
שם אונקלוס הגר אמר. ע"י
ירושלמי דמסכתין פ"א הלכה
ט: שם כמספדא דאחא.
ע"י שם ב"ק פ"א תודה' והלל:
רש"י ד"ה ויקראו ב' בספר
קורא כתיב. ע"י סוכה יב ע"ל
כרס"י ד"ה לאו הכי ומ"ס
סס: תוס' ד"ה מבטלין ב'
והלא אחר ב'. ע"י פסקי
מוס' ערכין אות יט:

רבינו חננאל

וּפְרִיקָתָן לְעֹלָם מְתוּקִים הֵיוּ,
וְכָכָה מִסּוּרָה בָּרָם מִן
הַנֶּבֶז הַיָּהוּ לְהִיתּוּ מְתוּקִים
בְּמַעֲמָה תִּבְחָ וְהַסְתַּמּוּם סָפָם
תִּבְחָ, וְשִׁכְחוּם וְהִסְתַּמּוּם הַצִּדִּיקִים
וְהַיֹּסֵדִים. וְהָאֵל עוֹד אָמַר הִרְגוּם
כִּי שֶׁהָרָה אֶתְלֹקֶלָה בֶּרֶךְ אֲמֹר
(מִפְּנֵי) [מִפְּנֵי] ר' לֵאמֹר: רַךְ
יִיחֹשֶׁה, כֹּאשֶׁר לִמַּד אֲתוֹן כִּי
לִמְדוּהוּ לְאִתְרֵיהֶם. שֶׁכִּי בִּנְיָמִין
נִתְּנָן לִי תַחֲרִישׁ אֲמֹר, מִלֵּךְ
שֶׁהָיָה מְסוּרָה בָּרָם לִשְׁחָמִים
וְהַרְגוּם. וְכִי זָכִירָה לִמְנָכֵם יִיחֹשֶׁה
שֶׁכִּי תִבְחִים לִמְנָכֵם מִן הַשְּׁמַיִם
לְגַלְהוֹת. מִשּׁוֹם דָּאִית בִּיה קֶץ
מִשְׁרֵהוּ. וְאֶתְרֵיהֶם הָיָה תִּרְגוּם לִשְׁחָמִים
וְהָיָה בִּימֵי עוֹד הָרָה, וְכִי
יִיחֹשֶׁה כֹּסֶפֶר [בְּרַחֲמֵיהֶם] אֶתְלֹקֶלָה
וְהָיָה מִקְרָא וְהָיָה מִקְרָא
וְהָיָה מִקְרָא וְהָיָה מִקְרָא

תרגום, ושום שכל אלו ידידיהו מקמי עזרא, ושכחוהו דאורייתא מיליין, כלומר רובן בירושלם מכספם הד[ו]ר יומין ימיא לא דינאל לברי את המראה, ומה נפלה חרבה גדולה עליה, משפחה ומשפחה מאי דרשת מעמדן, כולן מבטלין עבודתן, והא כהנים מבטלין עבודתן, ואם עניי ישראל [וגר] ואמר דוד תורה. ועלי איהו מהן באת, חמור מעבודה.